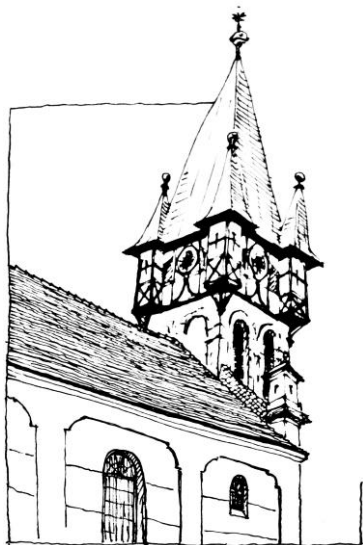

Megújuló örökség XVII.

A határon túli magyar épített örökség kutatása és megóvása

Beszámoló

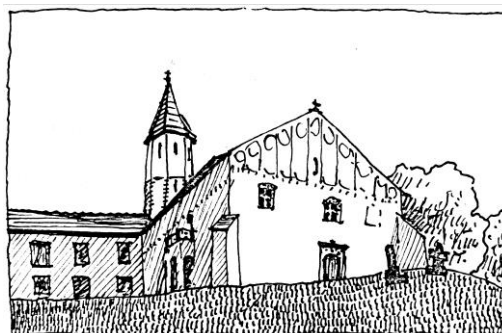
A Teleki Alapítványtól lehetőséget kaptam egy májusi konferencián való részvételre. Nem kis öröm volt ez nekem, számolni sem tudom hanyadik alkalommal mehettem Erdélybe. A négy nap alatt többségben Nyárad menti templomokat, kastélyokat látogattunk sorra, közben vissza-visszatérve szovátai szállásunkra. A társaság sokrétű volt korban és szakma szerint is. Jöttek építészek, restaurátorok, műemlékes szakemberek, művészettörténészek és néhány egyetemista, köztük jómagam.

Az első templom Igazfalván várt ránk, igazán jó választás volt kezdő témának – igaz ez esett először útba is – jellegzetes tornyával, kiemelt helyzetével. 1893-ban az Alföldről telepítették ide a későbbi lakosságot. A régen zindely fedésű templomot Alpár Ignác tervezte.

Nagy benyomást tett rám több templom berendezése. Elsőként talán Erdőcsinád, ahol különösen szépen faragott festetlen padok fogattak minket. Készítője Balogh Mihály mester. Vegyesen használt fenyőfát és juharfát. Több templomba is ő készíthetett berendezéseket, de többségük megsemmisült. Nagyercsén is hasonló festetlen padok, vegyesen hársfából és fenyőfából. Itt sajnós magyar már nem él a faluban, így a templomot sem használják.

Másik fontos eleme az erdélyi templomoknak, mely közel áll a szívemhez a kazettás mennyezet. Minden egyes megállónknál a födémet vizslattam, újabb és újabb remek darabokért. Nagyercsén (1792), Nyárádszentmártonon (1667) – ahol említést érdemel a templomot körbevevő fa kerítésbe épített ülőkék is – Gyulakuta (1625), Tancs, Erdőszentgyörgy (itt 2 eredeti 18. századi kazetta maradt meg, többi 1935), Énlaka (1668).

Korábbi erdélyi építő vagy épp felmérő táboroknak, utaknak hála voltak már ismerősen csengő helyszínek a listán, ahol a falut ismerhettem meg, mostani alkalommal pedig a templomukat. Ilyen volt Mikháza, 2 éve 1 teljes hónapot tölthettem itt régészek egy csoportjával a Budapesti Műszaki Egyetemen keresztül. Megismerhettem munkájukat, kicsit bele is kóstolhattam a kincskeresés rejtjelmeibe. Most pedig

restaurátorok és művészettörténészek világába kaptam betekintést.

A kirándulásunk legnagyobb tanulsága a különböző szakmák egymással való kommunikációja, ahogy mindenki a saját nyelvén, saját eszköztárával dolgozik ugyanazért a célért. Például Disznajón, ahol egy korai freskó, ritka elrendezésű angyali üdvözlés került elő. Vagy Marosszentannán, ahol statikus által tervezett diadalív megerősítés hogyan igazodik az előkerült freskóhoz.

Vissza gondolva az eltelt 4 napra hálás vagyok, hogy részt vehettem a programon, e rövid idő alatt 17 műemléket néztünk meg, mindből tanulva valamit. Sajnos nagyon kis figyelmet kapnak a határon túli emlékeinket mentő kezdeményezések, programok. Remélem, ez pozitív irányba tud változni a jövőben és sok szép, értékes épületet, építményt mentenek, mentünk meg.

Bakos Judit Pirooska